

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційне дослідження Любчик Василюни Миколаївни
«Поняття схиляння за кримінальними правом України»,
на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності
«Право»

Актуальність теми. Аналіз змісту дисертації та наукових публікацій здобувачки дає підстави для позитивної оцінки її наукових розробок. Дослідження присвячене актуальній проблемі сьогодишньої правової науки. Авторка здійснила комплексне монографічне дослідження, яке полягає в удосконаленні теоретичних положень кримінального права щодо поняття схиляння та надала пропозиції (рекомендації) щодо покращення законодавства та відповідної правозастовної практики.

Тому, дисертаційна робота Любчик Василюни Миколаївни є актуальною та перспективною у науковому плані.

Слід вказати, що актуальність обраної теми дисертанткою підтверджується наступними положеннями зазначеними у дисертації:

По-перше, проблема понятійного апарату кримінального права, його визначення та використання має велике значення, як для теорії, так і для практики кримінального права. Під час аналізу тексту чинного Кримінального кодексу України маємо спостерігати, що в ньому міститься чимало термінів, які часто повторюються у різних статтях, або вони характеризують ознаки багатьох складів кримінальних правопорушень, або наводяться, як у Загальній, так і в Особливій частині кодексу. Це все породжує питання, зокрема щодо з'ясування змісту понять, уніфікації описання понять (ознак) в положеннях Загальної та Особливої частини КК України, вивчення та визначення співвідношення цих понять із подібними дефініціями. Отже, вищевказані питання постають в кримінальному праві, і у випадку дослідження поняття «схиляння».

По-друге, Василюна Миколаївна, у своїй роботі, вказує на те, що поняття «схиляння» було опосередкованим предметом наукових пошуків, проте окремого монографічного дослідження, в якому були досліджені вищезазначені проблеми на сьогодні не має.

Отже, вищевказані положення підкреслюють обумовленість та актуальність цього дослідження.

Оцінка змісту дисертації. Дисертація оформлена згідно з вимогами, які пред'являються до роботи такого рівня, відповідає державним стандартам. Обсяг основного тексту дисертації відповідає встановленим нормативам. Наукові положення в тексті дисертації за формою викладу дохідливі, у смисловому значенні взаємопов'язані.

Структура, зміст, послідовність, взаємозв'язок підрозділів дисертації спрямовані на реалізацію основної мети дослідження – удосконалення теоретичних положень кримінального права щодо поняття «схиляння» та напрацювання рекомендацій щодо покращення законодавства та відповідної правозастосовної практики.

Досить конкретне визначення завдань дослідження відтворюють особливе значення для авторки стану дослідження поняття схиляння у кримінально-правовій літературі; історії розвитку використання поняття схиляння в пам'ятках вітчизняного кримінального законодавства; зарубіжного досвіду регламентації кримінально-правових норм, ознакою яких є схиляння; особливостей регламентації схиляння як ознаки, передбаченої, і в Загальній і в Особливій частинах КК України; аналіз спеціальних питань кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, ознакою складів яких є схиляння. Такий підхід у формулюванні завдань є підтвердженням комплексного характеру дослідження, як такого, що полягає у необхідності послідовного розгляду теоретичних, законодавчих та правозастосовних аспектів визначеної проблеми.

Серед позитивних положень дисертації, слід зазначити:

- здійснений авторкою аналіз стану наукової розробленості поняття схиляння у кримінально-правовій літературі (всебічний аналіз досягнень попередніх дослідників цієї та суміжних проблем);
- узагальнення емпіричних даних, а саме вивчення статистичних даних Державної судової адміністрації України про осіб притягнутих до кримінальної відповідальності та види кримінального покарання за 2015-2022 роки; матеріалів Єдиного державного реєстру судових рішень, а також опублікованої слідчо-судової практики);
- досвід 15 зарубіжних країн (КК Азербайджанської Республіки, КК Грузії, КК Республіки Казахстан, КК Республіки Узбекистан, КК Республіки Таджикистан, КК Литовської Республіки, КК Республіки Молдови, КК Республіки Болгарії, КК Швейцарської Конфедерації, КК Республіки Австрії, КК Королівства Іспанії, КК Республіки Польщі, КК Французької Республіки, КК Чеської Республіки, КК ФРН), що надало підстав для розуміння поняття «схиляння», як наскрізного поняття.

Побудова дисертації та її зміст свідчать про комплексний підхід щодо вирішення поставлених завдань дослідження. Актуальність проблематики, глибина аналізу, чіткість висновків, методологічна цілісність, внутрішня логічність та науково-практична спрямованість дисертаційного дослідження забезпечує його наукову цінність. Дисертація містить висунуті авторкою науково обґрунтовані та аргументовані результати та наукові положення, зокрема доведення, що схиляння є наскрізною ознакою Загальної та Особливої частин

кримінального права та авторського поняття «неправомірного схиляння». Робота характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувачки в науку. Наукові положення та висновки цілісні, логічно послідовно надані та аргументовано викладені. Робота має суттєве теоретичне та практичне значення. Виклад матеріалу є логічним.

Викладені наукові положення, висновки та рекомендації достатньою мірою обґрунтовані, логічно витікають з детального аналізу досліджуваного явища. Тема і зміст дисертації відповідають спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації. Звертаючи увагу на значимість та наукову цінність наукової новизни та висновків дисертантки, слід звернути увагу на ряд положень дисертації, які носять дискусійний характер або потребують додаткової аргументації, а саме:

1. У підрозділі 1.2. досліджуючи історію розвитку використання поняття схиляння в пам'ятках вітчизняного кримінального законодавства авторка детально та масивно аналізує КК попередніх років, діючий КК України, а також проєкт нового кримінального кодексу. Вважаємо, що під час дослідження проєкту нового кримінального кодексу авторці слід було, не тільки здійснити аналіз запропонованих положень цього кодексу, а й висловити власне бачення щодо використання поняття схиляння. Крім того виникає запитання, як на думку дисертантки, чи мають відмінності положення проєкту нового кримінального кодексу щодо використання поняття «схиляння» від діючого КК України?

2. В підрозділі 2.2. дисертантка аналізує схиляння, як ознаку Особливої частини КК України, де частково торкається питання співвідношення та відмежування досліджуваного поняття із поняттями «спонукання», «втягнення», «примушування», «залучення», «провокація». Авторка наголошує, що відповідні поняття потребують удосконалення та вироблення єдності у викладі, із врахування того що вони у більшості випадків виступають способами схиляння. Зазначена думка, нами підтримується, проте потребує більш детального викладу.

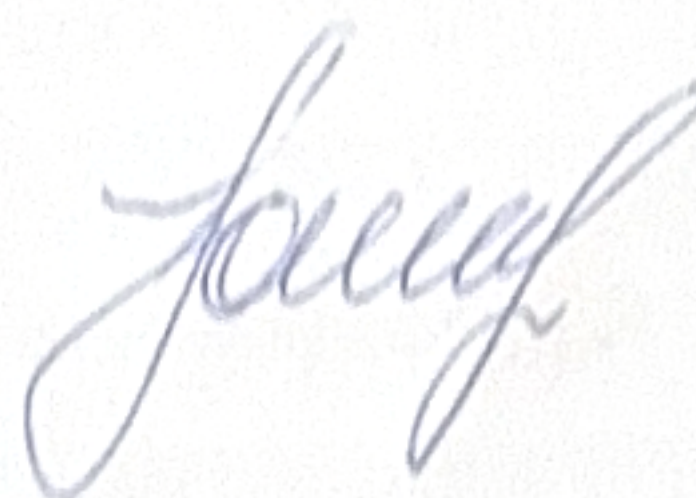
Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальне позитивне уявлення про роботу, не зменшують її наукової новизни та практичної значимості і тому не є перешкодою для її представлення в спеціалізовану раду для офіційного захисту.

Висновок. Отже, дисертація, Любчик Васи́лини Миколаї́вни «Поняття схиляння за кримінальними правом України», відповідає спеціальності 081 - «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її авторка –

Василина Миколаївна Любчик заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 - «Право» за спеціальністю 081 - «Право».

Рецензент:

**Професор кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Оксана ГРИТЕНКО

Підпис О.А. Гритенко засвідчую:

Проректор

**Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ІОНИН